

ōṃ śrī paramātmanē namaḥ atha prathamō'dhyāyaḥ | arjunaviṣādayōgaḥ

dhṛtarāṣṭra uvācha

dharmakṣētrē kurukṣētrē samavētā yuyutsavaḥ |
māmakāḥ pāṇḍavāśchaiva kimakurvata sañjaya || 1 ||

sañjaya uvācha

dr̥ṣṭvā tu pāṇḍavānīkaṃ vyūḍhaṃ duryōdhanas tadā |
āchārya mupasaṅgamyajā vachana mabravīt || 2 ||

paśyaitāṃ pāṇḍu putrāṇām āchārya mahatīm chamūm |
vyūḍhāṃ drupada putrēṇa tava śiṣyēṇa dhīmatā || 3 ||

atra sūrā mahēṣvāsā bhīmārjuna samā yudhi |
yuyudhānō virāṭaścha drupadaścha mahārathaḥ || 4 ||

dhṛṣṭakētuś chēkitānaḥ kāśirājaścha vīryavān |
purujit kuntibhōjaścha śaibyaścha nara puṅgavaḥ || 5 ||

yudhāmanyuścha vikrānta uttamaujāścha vīryavān |
saubhadrō draupadēyāścha sarva ēva mahārathāḥ || 6 ||

asmākaṃ tu viśiṣṭā yē tān nibōdha dvijōttama |
nāyakā mama sainyasya sañjñārthaṃ tān bravīmi tē || 7 ||

bhavān bhīṣmaścha karṇaścha kṛpaścha samitiñ jayaḥ |
aśvatthāmā vikarṇaścha saumadattis tathaiva cha || 8 ||

anyē cha bahavaḥ śūrā madarthē tyakta jīvitāḥ ।
nā nāśastra praharaṇāḥ sarvē yuddha viśāradāḥ ॥ 9 ॥

aparyāptaṁ tadasmākaṁ balaṁ bhīṣmābhirakṣitam ।
paryāptaṁ tvidamē tēṣāṁ balaṁ bhīmābhirakṣitam ॥ 10 ॥

ayanēṣu cha sarvēṣu yathābhāga mavasthitāḥ ।
bhīṣmam ēvābhirakṣantu bhavantaḥ sarva ēva hi ॥ 11 ॥

tasya sañjanayan harṣaṁ kuruvṛddhaḥ pitāmahaḥ ।
siṁhanādaṁ vinadyōchchaiḥ śaṅkhaṁ dadhmau pratāpavān ॥
12 ॥

tataḥ śaṅkhāścha bhēryaścha paṇavānaka gōmukhāḥ ।
sahasai vābhya hanyanta sa śabdas tumulō' bhavat ॥ 13 ॥

tataḥ śvētair hayair yuktē mahati syandanē sthitau ।
mādhavaḥ pāṇḍavaś chaiva divyau śaṅkhau pradaghmatuḥ ॥ 14 ॥

pāñchajanyaṁ hr̥ṣīkēśaha dēvadattaṁ dhanañjayaḥ ।
pauṇḍraṁ dadhmau mahāśaṅkhaṁ bhīmakarmā vṛkōdaraḥ ॥ 15 ॥

ananta vijayaṁ rājā kuntī putrō yudhiṣṭhiraḥ ।
nakulaḥ sahadēvaścha sughōṣa maṇi puṣpakau ॥ 16 ॥

kāśyaścha paramēṣvāsaḥ śikhaṇḍī cha mahārathaḥ ।
dhr̥ṣṭadyumnō virāṭaścha sātyakiś chāparājitaḥ ॥ 17 ॥

drupadō draupadēyāścha sarvaśaḥ pṛthivī patē |
saubhadraścha mahābāhuḥ śaṅkhān dadhmuḥ pṛthak pṛthak ||
18 ||

sa ghōṣō dhārtarāṣṭrāṇaṃ hṛdayāni vyadārayat |
nabhaścha pṛthivīm chaiva tumulō vyanu nādayan || 19 ||

atha vyavasthitān dr̥ṣṭvā dhārtarāṣṭrān kapidhvajaḥ |
pravṛttē śastra sampātē dhanu rudyamya pāṇḍavaḥ || 20 ||

hr̥ṣīkēśaṃ tadā vākyam idamāha mahīpatē |

arjuna uvācha

sēnayōr ubhayōr madhyē rathaṃ sthāpaya mē'chyuta || 21 ||

yāvad ētān nirīkṣē'haṃ yōddhu kāmā navasthitān |
kairmayā saha yōddhavyam asmin raṇa samudyamē || 22 ||

yōtsyamānā navēkṣē'haṃ ya ētē'tra samāgatāḥ |
dhārtarāṣṭrasya durbuddhēhe yuddhē priya chikīrṣavaḥ || 23 ||

sañjaya uvācha

ēvamuktō hr̥ṣīkēśō guḍākēśēna bhārata |
sēnayō rubhayōr madhyē sthāpa yitvā rathōttamam || 24 ||

bhīṣma drōṇa pramukhataḥ sarvēśāṃ cha mahīkṣitām |
uvācha pārtha paśyaitān samavētān kurūniti || 25 ||

tatrāpaśyat sthitān pārthaḥ pitṛnatha pitāmahān |
āchāryān mātulān bhrātṛn putrān pautrān sakhīṃs tathā

śvaśurān suhr̥daś chaiva sēnayō rubhayō rapi || 26 ||

tānsamīkṣya sa kauntēyaḥ sarvān bandhū navasthitān
kr̥payā parayāviṣṭaha viṣīdan nida mabravīt || 27 ||

arjuna uvācha

dr̥ṣṭvēmam svajanaṁ kṛṣṇa yuyutsum samupasthitam |
sīdanti mama gātrāṇi mukhaṁ cha pariśuṣyati || 28 ||

vēpathuścha śarīrē mē rōmaharṣaścha jāyatē |
gāṇḍīvaṁ sraṁsatē hastāt tvak chaiva paridahyatē || 29 ||

na cha śaknōmya vasthātum bhramatīva cha mē manaḥ |
nimittāni cha paśyāmi viparītāni kēśava || 30 ||

na cha śrēyō'nupaśyāmi hatvā svajana māvahē |
na kāṅkṣē vijayaṁ kṛṣṇa na cha rājyaṁ sukhāni cha || 31 ||

kiṁ nō rājyēna gōvinda kiṁ bhōgair jīvitēna vā |
yēṣāmarthē kāṅkṣitaṁ nō rājyaṁ bhōgāḥ sukhāni cha || 32 ||

ta imē'vasthitā yuddhē prāṇāṁs tyaktvā dhanāni cha |
āchāryāḥ pitaraḥ putrās tathaiva cha pitāmahāḥ || 33 ||

mātulāḥ śvaśurāḥ pautrāḥ śyālāḥ sambandhinas tathā |
ētān na hantu michChāmi ghnatō'pi madhusūdana || 34 ||

api trailōkya rājyasya hētōḥ kiṁ nu mahīkṛtē |

nihatya dhārtarāṣṭrān naḥ kā prītiḥ syāj janārdana || 35 ||

pāpamēvā śrayē dasmān hatvaitā nātatāyinaḥ |
tasmān nārḥā vyaṃ hantum dhārtarāṣṭrān svabāndhavān |
svajanaṃ hi kathaṃ hatvā sukhinaḥ syāma mādḥava || 36 ||

yadyapyētē na paśyanti lōbhōpa hata chētasah |
kulakṣaya kṛtaṃ dōṣaṃ mitra drōhē cha pātakam || 37 ||

kathaṃ na jñēya masmaḥbhiḥ pāpā dasmān nivartitum |
kulakṣaya kṛtaṃ dōṣaṃ prapaśyadbhir janārdana || 38 ||

kulakṣayē praṇaśyanti kuladharmāḥ sanātanāḥ |
dharmē naṣṭē kulaṃ kṛtsnam adharmō'bhi bhavatyuta || 39 ||

adharmābhi bhavāt kṛṣṇa praduśyanti kula striyaḥ |
strīṣu duṣṭāsu vārṣṇēya jāyatē varṇa saṅkaraḥ || 40 ||

saṅkarō narakāyaiva kulaghnānām kulasya cha |
patanti pitarō hyēṣām lupta piṇḍōdaka kriyāḥ || 41 ||

dōṣai rētaiḥ kulaghnānām varṇa saṅkara kārakaiḥ |
utsādyantē jāti dharmāḥ kula dharmās cha śāśvatāḥ || 42 ||

utsanna kula dharmāṇām manuṣyāṇām janārdana |
narakē' niyataṃ vāsaha bhavatī tyanu śuśrūma || 43 ||

ahō bata mahatpāpaṃ kartuṃ vyavasitā vyaṃ |
yadrājya sukha lōbhēna hantum svajana mudyatāḥ || 44 ||

yadi mama pratīkāram aśāstraṃ śastra pāṇayaḥ ।
dhārtarāṣṭrā raṇē hanyus tanmē kṣēmatarāṃ bhavēt ॥ 45 ॥

sañjaya uvācha ।

ēvam uktvārjunaḥ saṅkhyē rathōpastha upāviśat ।
visṛjya saśaraṃ chāpaṃ śōka saṃvigna mānasaḥ ॥ 47 ॥

ōṃ tatsad !! iti śrīmad bhagavadgītāsu upaniṣatsu brahma
vidyāyāṃ yōga śāstrē śrīkrṣṇārjuna saṃvādē arjuna viṣāda yōgō
nāma prathamō' dhyāyaḥ

ShreeKrishnaarpanamastu!!